

”היום הרת עולם היום יעמד במשפט כל יצורי עולם” (מוסף ר”ה)

מסכת ראש השנה דף טז.

משנה: בארבעה פרקים העולם נידון: בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, **בראש השנה** – כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, שנאמר – היצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם, (תהלים לג) ובחג נידונין על המים.

תניא, אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא: מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח – מפני שהפסח זמן תבואה הוא. אמר הקדוש ברוך הוא: הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות. ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת – מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא, אמר הקדוש ברוך הוא: הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן. ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג – אמר הקדוש ברוך הוא: נסכו לפני מים בחג, כדי שיתברכו לכם גשמי שנה, ואמרו לפני **בראש השנה** מלכיות זכרונות ושופרות. **מלכיות** – כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות – כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה – בשופר.

ר”ן מס’ ר”ה (ד’ ג).

ויש לשאול למה אדם נידון בראש השנה יותר מבשאר ימים?...

ותירין דבר זה למדנו מפסיקתא בשם ר’ אליעזר בפסוק דרשו ה’ בהמצאו דתניא: [א] לעולם י” דברך נצב בשמים (תהלים קיט: פט) . תני ר’ אליע’ בעשרים וחמשה באלול נברא העולם. ואתיא דרב כהדא דתני ר’ אליע’, דתניא בתקיעתא דרב זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון וגו’. כי חק לישראל הוא משפט וגו’ (תהלים/ פא: ה) . על המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום, איזו לרעב ואיזו לשובע, איזו למות ואיזו לחיים, וביריות בו יפקדו להזכירם חיים ומות, נמצאת אומ’ בראש השנה נברא אדם הראשון. בשעה ראשונה עלה במחשבה בשנייה נמלך במלאכי השרת, בשלישית כינס עפרו, ברביעית גיבלו, בחמישית ריקמו, בשישית העמידו גולם על רגליו, בשביעי זרק בו נשמה, בשמינית הכניסו לגן עדן, בתשיעית ציוהו, בעשירית עבר על ציוהו, באחת עשרה נידון, בשתיים עשרה יצא בדימוס מלפני הקב”ה. אמר לו הקב”ה, אדם, זה סימן לבניך כשם שנכנסתה לפניי בדין ביום הזה ויצאתה בדימוס, כך עתידין בניך להיות נכנסין לפניי בדין ביום הזה ויוצאין בדימוס. אימתי, בחדש השביעי באחד לחדש (ויקרא כג: כד). ומכאן סמך למה אדם נידון בראש השנה.

תהילים כ”ב:כט- פ’ לה’ המלוכה ומשל בגוים

זכריה י”ד:ט- וְהָיָה ה’ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי־ה’ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד: ישעיהלג:כב- כִּי ה’ שִׁפְטֵנוּ ה’ מְחַקְקֵנוּ ה’ מְלַכְנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

מסכת פסחים דף נ.

והיה ה’ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה’ אחד ושמו אחד: אטו האידנא לאו אחד הוא? אמר רבי אחא בר חנינא: לא כעולם הזה העולם הבא; העולם הזה, על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת. לעולם הבא – כולו הטוב והמטיב.

משלי כ”ט:ד- מֶלֶךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד אָרֶץ

פרקי דרבי אליעזר (היגר) - "חורב" פרק י

קם על רגליו והיה בתואר כדמות אלהים... וראו אותו כל הבריות ונתיראו מלפניו סבורין שהוא בוראן ובאו להשתחוות לפניו, אמר להם אדם מה באתם להשתחוות באנו, בואו אני ואתם ונלך ונלביש גאות ועוז ונמליך עלינו למי שבראנו ואם אין עם ממליכים את המלך הוא ממליך עצמו?... באותה שעה פתח אדם את פיו וענו כל הבריות אחריו והלבישו גאות ועוז והמליכו עליהן ליוצרך ואמרו ה’ מלך גאות לבש,

